

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 16. decembra 2024. godine
BR. ref.:RK 2587/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI177/24

Podnosilac

„Lakeside AG DOO“

Ocena ustavnosti rešenja K.DH.Sh.II.br.1603/23 od 25. januara 2024. godine
Privrednog suda – Drugostepene komore

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Bajram Ljatifi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

- Zahtev je podnet u ime „Lakeside AG DOO“ od strane Feima Pulaja, vlasnika kompanije (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), sa sedištem u Prizrenu, koju u Sudu zastupaju advokati Emira Gavazaj i Taulant Hodaj.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost rešenja [K. DH. Sh. II. br. 1603/23] od 25. januara 2024. godine Privrednog suda – Drugostepene komore (u daljem tekstu: Privredni sud – Drugostepene komore), u vezi sa rešenjem [KPPP. br. 1206/22] od 23. oktobra 2023. godine Privrednog suda Kosova – Prvostepene komore – Odeljenje za ekonomske poslove (u daljem tekstu: Privredni sud – Prvostepene komore).
3. Podnosilac zahteva je osporeno rešenje primio 15. aprila 2024. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja Privrednog suda-Drugostepene komore, kojim se navodi da su povredena osnovna prava i slobode podnosioca zahteva zagarantovana članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavu 4., člana 21. [Opšta načela], stavovima 1. i 7., člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, na članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i na pravilu 25. (Podnošenje zahteva i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 14. avgusta 2024. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 2. septembra 2024. godine, predsednica Suda je odlukom [br. GJR. KI177/24] imenovala sudiju Selvete Gërzhaliu Krasniqi za sudiju izvestioca, a odlukom [br. KSH. KI177/24] je imenovala Veće za razmatranje, u sastavu sudija: Gresa Caka Nimani (predsedavajuća), Safet Hoxha i Radomir Laban (članovi).
8. Dana 5. septembra 2024. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva.
9. Sud je istog dana poslao kopiju zahteva Privrednom sudu – Drugostepenim komorama, u kome traži da Sudu, u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema dopisa, dostavi povratnicu, kojom se dokazuje kada je podnosilac zahteva primio pobijano rešenje.
10. Dana 18. septembra 2024. godine, Privredni sud – Prvostepene komore, je dostavio Sudu povratnicom kojim se dokazuje da je podnosilac zahteva primio osporeno rešenje 15. aprila 2024. godine.
11. Dana 26. novembra 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Iz spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva preduzeće čija je osnovna delatnost hotelijerstvo i sličan smeštaj.

Pregled činjenica u proceduri vođenoj u Poreskoj upravi Kosova

13. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je podneo zahtev Poreskoj upravi Kosova (u daljem tekstu: PAK) za povraćaj dodatnog PDV-a u iznosu od 2.830.000,00 (dva miliona osamsto trideset hiljada) evra.
14. Dana 31. avgusta 2020. godine, PAK je putem Izveštaja o kontroli/nadoknadi [15460]: (i) konstatovao nesaglasnosti u evidenciji podnosioca zahteva, nametnuvši ovom potonjem dodatni PDV za plaćanje u iznosu od 929,31 evra (devetsto dvadeset devet evra i trideset jedan cent) i smanjenje kreditiranja od 48.318,27 evra (četrdeset osam hiljada trista osamnaest evra i dvadeset sedam centi); i (ii) procenio je da je podnosiocu zahteva u periodu kontrole jun 2019. godine – februar 2020. godine morao biti vraćen PDV u iznosu od 2.787.658,27 evra (dva miliona sedamsto osamdeset sedam hiljada šest stotina pedeset tri evra i dvadeset sedam centi).
15. Neodređenog datuma, Centralna kancelarija PAK-a je podnela zahtev za otvaranje ponovne provere protiv podnosioca zahteva.
16. Dana 12. marta 2021. godine, PAK je putem Izveštaja ponovne kontrole [15460] konstatovao da je vrednost preostalog kreditiranja za period verifikacije jun 2019. godine - februar 2020. godine za podnosioca zahteva iznosila 2.787.658,27 evra (dva miliona sedamsto osamdeset sedam hiljada šest stotina pedeset osam evra i dvadeset sedam centi).
17. Dana 20. marta 2021. godine, podnosilac zahteva je putem obrasca za deklarisanje PDV-a, podneo PAK-u zahtev za povraćaj PDV-a u iznosu od 2.787.658,27 evra (dva miliona sedamsto osamdeset sedam hiljada šest stotina pedeset osam evra i dvadeset sedam centi).
18. Dana 28. aprila 2021. godine, Odeljenje za refundiranje PAK-a je rešenjem obustavilo upravno-poreski postupak, po gore navedenom zahtevu podnosioca zahteva za refundiranje, do okončanja krivičnog postupka koji je protiv njega vodilo Osnovno tužilaštvo u Prištini – Opšte odeljenje (u daljem tekstu: Osnovno tužilaštvo), povodom sumnje da su transakcije koje su obavljene sa preduzećem [B.K.] bile fiktivne transakcije, u cilju finansijske prevare i protivpravne koristi od PDV-a. Konkretnije, ovom odlukom, PAK je konstatovao da su iste transakcije koje su bile predmet refundacije, bile predmet istrage od strane Osnovnog tužilaštva, te da je na osnovu stava 1., člana 85. (Prethodna pitanja) Zakona br. 05/L-031 o opštem upravnom postupku (u daljem tekstu: Zakon o opštem upravnom postupku), krivični postupak ima prednost u odnosu na upravni postupak.
19. Dana 12. maja 2021. godine, podnosilac zahteva je podneo predlog za izvršenje privatnom izvršitelju M.SH., protiv PAK-a, kojim je tražio da se na osnovu Izveštaja [15460] ponovne kontrole PAK-a od 12. marta 2021. godine, da plati dug u iznosu od 2.787.658,27 evra (dva miliona sedamsto osamdeset sedam hiljada šest stotina pedeset osam evra i dvadeset sedam centi), sa godišnjom kamatom od 8% u roku od trideset (30) dana od dana podnošenja zahteva za refundiranje i troškove izvršenja.

20. Istog dana, privatni izvršitelj je nalogom [P. br. 116/2021] dozvolio izvršenje na osnovu izveštaja [15460] ponovne kontrole PAK-a od 12. marta 2021. godine, naloživši ovoj potonjoj da isplati poveriocu iznos od 2.787.658,27 evra (dva miliona sedamsto osamdeset sedam hiljada šest stotina pedeset osam evra i dvadeset sedam centi) na ime refundiranja PDV-a, kao i troškove izvršnog postupka odmah po prijemu naloga.
21. Iz spisa predmeta proizilazi da je 24. maja 2021. godine Odeljenje za poreske istrage i obaveštajne poslove PAK-a, podneskom [197/2021], prosledilo Osnovnom tužilaštvu zahtev privatnog izvršitelja upućen PAK-u povodom izvršenja vrednosti refundacije po navedenom izveštaju ponovne kontrole za podnosioca zahteva.
22. Dana 25. maja 2021. godine, Osnovno tužilaštvo je putem službene beleške [PP. II. br. 1905/2021], saopštio je da, budući da se protiv privrednih subjekata i lica uključenih u konkretnom slučaju vodi krivični postupak, zahtev podnosioca zahteva za refundaciju ne može ispuniti dok se krivični postupak vodi.
23. Dana 26. maja 2021. godine, PAK je podnela prigovor Osnovnom sudu u Uroševcu (u daljem tekstu: Osnovni sud), kojim je osporila izvršni nalog [P.br. 116/2021], sa obrazloženjem da (i) izveštaj o ponovnoj kontroli od 12. marta 2021. godine nije izvršni naslov i ne predstavlja osnov za omogućavanje izvršenja; (ii) izveštaj ponovne kontrole je suspendovan odlukom Odeljenja za refundaciju PAK-a od 28. aprila 2021. godine; i da je (iii) službenom beleškom [PP.II.br.1905/21] od 25. maja 2021. godine, Osnovno tužilaštvo uputilo PAK da obustavi postupak do okončanja krivičnog postupka.
24. Dana 9. juna 2021. godine, podnosilac zahteva je Osnovnom sudu u Prištini podneo odgovor na prigovor kojim je tražio da se prigovor PAK-a odbije kao neosnovana, obrazlažući da je (i) izveštaj [15460] o ponovnoj kontroli PAK-a osnov za omogućavanje izvršenja prema stavu 3., člana 24. (Izvršnost odluke) Zakona o izvršnom postupku (u daljem tekstu: ZIP); i (ii) odluka PAK-a o obustavi upravnog postupka je doneta u suprotnosti sa zakonom i ne sadrži bitne formalno-pravne elemente, odnosno ne sadrži pravno uputstvo.
25. Dana 23. oktobra 2023. godine, Privredni sud – Prvostepena komora je rešenjem [KPP.br. 1206/22] prihvatio kao osnovan prigovor PAK-a i poništio je nalog za izvršenje [P.br.116/2021], od 12. maja 2021. godine, pošto je ocenio da izveštaj o ponovnoj kontroli od 12. marta 2021. godine ne predstavlja osnov za dozvoljavanje izvršenja pošto ne sadrži attribute odluke upravnog organa, prema stavu 2., člana 23., (Odluka i poravnanje) ZIP-a, niti klauzulu o izvršnosti prema članu 36. (Potvrda o izvršnosti) ZIP-a. Ovim rešenjem, Privredni sud- Prvostepene komore, je takođe razjasnio da je uzeo u obzir sve navode podnosioca zahteva, uključujući i navode koje se odnose na odsustvo nenadležnosti KAP-a za suspenziju postupka, ističući da „[...] se Sud upuštao samo u ocenu formalnih elemenata dokumenta na osnovu kojeg je dozvoljeno izvršenje, a koji u podnetom obliku nije pogodan za izvršenje i ne predstavlja osnov za dozvoljavanje izvršenja“.
26. Dana 8. novembra 2023. godine, podnosilac zahteva je podneo žalbu Privrednom sudu – Drugostepene komore, protiv gore pomenutog rešenja Privrednog suda Kosova – Prvostepene komore, kojom je navodio da (i) prema članu 21. (Pravni osnovi za određivanje izvršenja) i tačkom 1.2, stava 1., člana 22. (Izvršni dokument) ZIP-a, izveštaj o ponovnoj kontroli je konačni upravni akt koji se donosi u slučajevima procene u vezi nalaza u kompaniji u kojoj je kontrola izvršena; i (ii) pozivanje PAK-a na član 85. (Prethodna

pitanja) Zakona o opštem upravnom postupku je neosnovano uz obrazloženje da u ovom slučaju nema preliminarnih pitanja.

27. Dana 25. januara 2024. godine, Privredni sud – Drugostepene komore, je rešenjem [K. DG. SH II. br. 1603/23], odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i potvrdio rešenje [KPP.br.1206/22] Privrednog suda – Prvostepene komore.
28. U obrazloženju gore navedenog rešenja, Privredni sud- Drugostepene komore, je ocenio da: „Izveštaj o ponovnoj kontroli br. dosijea 15460, od 12.03.2021. godine i Izveštaj o kontroli br. dosijea 15460, od 31.08.2020. godine ne predstavljaju osnov za dozvoljavanje izvršenja jer ne sadrže elemente odluke upravnog organa u smislu člana 23., stava 2., ZIP-a da bi bili podobni za izvršenje, ne sadrže strukturu i obavezne elemente koji se zahtevaju članom 47., Zakona 05/L-031 o opštem upravnom postupku i nisu u skladu sa članom 36. ZPP-a.“ Dalje, u obrazloženju gore navedenog rešenja, Privredni sud- Drugostepene komore, je pojasnio da je analiziralo navode poverioca, ali je ocenilo da isti nisu predmet postupka i kao takvi nisu relevantni za postupak i za drugačije donošenje odluke od onoga kako je prvostepeni sud odlučio.

Navodi podnosioca zahteva

29. Podnosilac zahteva navodi da su osporenim rešenjem povredena njegova osnovna prava i slobode zagarrantovane članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32 [Pravo na pravna sredstva] i 119. [Osnovna načela] Ustava, u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a.

U vezi sa navodom o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a

30. Podnosilac zahteva navodi povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarrantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, kao rezultat odsustva obrazloženja sudske odluke. S tim u vezi, podnosilac zahteva naglašava da je nacionalni sud dužan da oceni i tretira sva suštinska pitanja u slučaju koje su iznele stranke, a ne samo da potvrdi nalaze nižeg suda. Takođe, podnosilac zahteva, pozivajući se na sudsku praksu ESLJP-a, dodaje da je obrazloženje odluka suštinski element i s obzirom na to da sudovi višeg nivoa moraju da pokažu kada usvajaju odluke sudova nižih stepena (videti predmet ESLJP-a [Tatishviil protiv Rusije](#), br. 1509/02 od 22. februara 2007. godine.

31. U vezi sa njegovim navodom o neosnovanosti sudske odluke, podnosilac zahteva navodi da je „problem u tome što rešenje Privrednog suda na Kosovu K.DH.SH.II.br. 1603/23, nije uzeo za osnov argumente „Lakeside AG d.o.o“, zašto treba ostaviti na snazi izvršni nalog kojim mu je priznato pravo na refundiranje sredstava od strane PAK-a, pošto izveštaj o kontroli predstavlja poslednji akt PAK-a u vezi refundacije u skladu sa članom 23., stavom 2. Zakona br. 04/L-139 o izvršnom postupku [...]“. Pored toga, podnosilac zahteva navodi da Privredni sud- Drugostepene komore, nije uzeo za osnov rešenje [AC.br.2381/19] Apelacionog suda na Kosovu od 7. avgusta 2019. godine, koje je priložio podnosilac zahteva, navodeći da je slučaj sličan njegovom slučaju.

U vezi sa navodom o povredi člana 32. Ustava

32. Podnosilac zahteva tvrdi da je odlukom PAK-a od 28. aprila 2021. godine o obustavi upravnog postupka, do okončanja krivičnog postupka, povređeno njegovo pravo zagarrantovano članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava, pošto prema njegovom

mišljenju, ista predstavlja nezakonit upravni akt, bez pozivnog broja i bez pravnog uputstva i kao takva bez pravnih posledica.

33. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da (i) proglasi zahtev prihvatljivim; (ii) konstatuje da je došlo do povrede članova 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a; (iii) proglasi nevažećim rešenje Privrednog suda – Drugostepene komore; i (iii) vrati rešenje Privrednog suda- Drugostepene komore na ponovno odlučivanje, u skladu sa presudom Suda.

RELEVANTNE USTAVNE I ZAKONSKE ODREDBE

USTAV REPUBLIKE KOSOVA

Član 31.

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

„1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda. [...]“

Član 32.

[Pravo na pravno sredstvo]

„Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način.”

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6.

(Pravo na pravično suđenje)

„1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama, ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se mora izreći javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, neophodno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.”

ZAKON BR. 05/L-031 O OPŠTOJ ADMINISTRATIVNOJ PROCEDURI

Član 47.

(Struktura i obavezujući elementi pisanog administrativnog akta)

„1. Pisani administrativni akt sadrži:

1.1. uvodni deo, kojem se navodi ime javnog organa koji je doneo akt, zakonsku osnovu, ime na koga se odnosi akt, kratak opis predmeta procedure i datum donošenja;

1.2. naredbodavni deo, (dispozitiv), što kazuje šta je odlučeno kao i rok, uslov, obavezu i troškove procedure, ako su primenjivi. Dispozitiv se može podeliti i na više tačke. Troškovi procedure se utvrđuju u posebnoj tački dispozitiva;

1.3. deo obrazloženja (u nastavku: obrazloženje);

1.4. završni deo, koji navodi vreme stupanja na snagu akta, informacije o pravnom leku, uključujući javni organ ili sud kojemu se podnosi pravni, administrativni ili sudski predmet, oblik pravnog leka odgovarajući rok i naći njegovog računanja (pravni savet). U slučaju kada podnošenje administrativne žalbe, prema zakonu, ne obustavlja sprovođenje administrativnog akta, završni deo, takođe, treba da sadrži ovu informaciju, kao i zakonsku osnovu za takvo izuzeće.

2. Osim ako zakonom nije drugačije propisano, pisani administrativni akt sadrži ime i prezime i potpis odgovornog službenika odnosno predsednika i zapisničara Organa kolegijuma. Ako je zapisničar u nemogućnosti da potpiše, umesto njega potpisuje jedan od članova kolegijalnog organa.
[...].“

Član 85. (Prethodna pitanja)

„1. Kada javni organ, koji sprovodi postupak, naiđe na neko pitanje čije je rešavanje preduslov za rešavanje glavnog pitanja i koje čini nezavisno pravno pitanje (u nastavku: “prethodno pitanje”), za čije rešavanje je nadležan neki sud ili drugi organ, javni organ koji vodi postupak, obustavlja glavno pitanje, dok prethodno pitanje ne bude rešeno a o razlogu obustave upoznaje stranku.”

ZAKON BR. 05/L -037 O POREZU NA DODATNU VREDNOST

Član 40. (Zahtevi za refundaciju PDV-a)

„3. Dokazi u vezi zahteva za refundaciju PDV-a su kao u nastavku:

3.1. u trenutku podnošenja zahteva za refundaciju, oporezivo lice treba da poseduje sve evidencije i dokumente navedene u stavu 4. ovog člana i određene podzakonskim aktom od strane Ministra finansija;

3.2. PAK neće izvršiti refundaciju ako oporezivo lice ne poseduje evidenciju i dokumente, ili ako ima indikacija da podaci izveštavani u ranijoj deklaraciji PDV-a gde prijavljen iznos refundacije PDV-a i ranije deklaracije PDV-a nisu tačne. Takve indikacije treba dokumentovati u službenom izveštaju službeniku PAK-a ili Carine. Službeni izveštaj obezbeđuje evidencije sve dok oporezivo lice ne dokaže suprotno. PAK sa jednom obrazloženom odlukom treba da obavesti oporezivo lice o zadržavanju refundacije pružajući obaveštenje o razlozima zadržavanja refundacije;

3.3. refundacija će se zadržati sve dok nadležna kancelarija PAK-a ne primi potrebne evidencije, dokumente i poreske deklaracije koje nedostaju. Ako se dokumentacija ne obezbedi tokom predviđenog roka od strane PAK-a, kontrola zahteva za refundaciju

PDV-a zatvoriće se i izdaje se finalni izveštaj koji objašnjava razloge zbog kojih nije usvojen zahtev za refundaciju koji se predaje poreskom obvezniku; [...]“.

ZAKON BR. 04/L-139 ZA IZVRŠNI POSTUPAK

Član 21. (Pravni osnovi za određivanje izvršenja)

„1. Izvršni organ određuje, odnosno sprovodi izvršenje samo na osnovu izvršnog dokumenta (titulus executionis) i pouzdanog dokumenta, ako ovim zakonom nije drugačije predviđeno.“

Član 22. (Izvršni dokument)

„1. Izvršna dokumenta su:

1.1. Izvršna odluka suda i izvršno sudsko poravnanje;

1.2. Izvršna odluka doneta u upravnom postupku i akt pomirenja (u daljem tekstu: poravnanje);

1.3. Izvršni noterski dokument u skladu sa Zakonom o noteriji;

1.4. Postignuti sporazum u postupku posredovanja u skladu sa Zakonom o posredovanju prihvatanja od Suda;

1.5. Rešenja, akta i memorandumi o sudskim poravnanjima stranih sudova kao i odluke arbitraže stranih sudova i poravnanja postignuta pred takvim sudovima u slučaju arbitraže, koje su prihvaćene za izvršenje unutar teritorije Republike Kosova;

1.6. Izvršne odluke i sporazumi arbitraže u Republici Kosova proglašene izvršnim od Suda;

1.7. Ugovor o hipoteci overen od strane nadležnog organa i registrovan u javni registar shodno zakonu.

1.8. Sudska odluka overena kao izvršni evropski nalog;

1.9. Drugi dokument koji je zakonom nazvan izvršnom ispravom.“

Član 23. (Odluka i poravnanje)

1. Prema ovom zakonu, sudskom odlukom smatra se presuda, rešenje, kao i druga odluka doneta u sudskom postupku ili arbitraži, dok se sudskom poravnanjem smatra poravnanje postignuto pred sudom i arbitražom, kao i sporazum postignut u postupku posredovanja.

2. Odlukom upravnog organa, po ovom zakonu smatra se odluka i zaključak donet u upravnom postupku od upravnog organa ili službe ili od pravnog lica zaduženog javnim ovlašćenjima, dok se upravnim aktom pomirenja smatra poravnanje postignuto u upravnom postupku pred organom ili službom, odnosno takvim pravnim licem, ako se odnosi na novčanu obavezu i ako zakonom nije predviđeno drugačije.

Ocena prihvatljivosti zahteva

Ocena prihvatljivosti u vezi sa rešenjem Privrednog suda – Drugostepene komore [K.DH.Sh.II.nr.1603/23] od 25. januara 2024. godine

34. Sud prvo razmatra da li su ispunjeni kriterijumi prihvatljivosti, definisani Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom o radu.
35. S tim u vezi, Sud se poziva na stav 4., člana 21. [Opšta načela] i stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

Član 21.

„[...]

4. Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva.”

Član 113.

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

36. Dalje, Sud se takođe poziva na kriterijume prihvatljivosti, koji su propisani Zakonom. S tim u vezi, Sud se poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, koji propisuju:

Član 47 (Individualni zahtevi)

„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.“

[...]

Član 48 (Tačnost podneska)

„1. Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

Član 49 (Rokovi)

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”

37. S tim u vezi, Sud primećuje da podnosilac zahteva ima pravo da preda ustavnu žalbu, pozivajući se na navodne povrede osnovnih prava i sloboda, koje se odnose na fizička i pravna lica (slučajevi Suda [KI41/09](#), podnosilac zahteva *Univerzitet AAB-RIINVEST L.L.C.*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. februara 2010. godine, stav 14. i [KI35/18](#),

podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, presuda od 11. decembra 2019. godine, stav 40.); Takođe, Sud nalazi da podnosilac, zahteva kao ovlašćeno lice, osporava akt javnog organa, odnosno rešenje [K.DH.Sh.II.br.1603/23] od 25. januara 2024. godine Privrednog suda – Drugostepene komore, nakon iscrpljivanja svih zakonom propisanih pravnih sredstava. Podnosilac zahteva je takođe pojasnio prava i slobode za koje tvrdi da su povređena u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona i podneo je zahtev u roku propisanim članom 49. Zakona.

38. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti propisane u pravilu 34. (Kriterijumi prihvatljivosti Poslovnika o radu. Stav (2) pravila 34 Poslovnika o radu propisuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmotri zahtev, uključujući uslov da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Konkretno, stav (2) pravila 34. propisuje:

„Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepi tvrdnju“.

39. Sud podseća da gore pomenuto pravilo, zasnovano na sudskoj praksi ESLJP-a i Suda, omogućava ovom poslednje pomenutom da proglasi neprihvatljivim zahteve iz razloga koji se odnose na meritum predmeta. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može zahtev proglasiti neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan po ustavnim osnovama, kako je propisano u stavu (2) pravila 34. Poslovnika o radu.
40. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazvati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Poslednje navedeni, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu se svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četrtoog stepena“; (ii) navodi kategorisani „odsustvom očigledne ili evidentne povrede“; (iii) navodi koji su „nepotrkepljeni ili neobrazloženi“; i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi (vidi slučajeve Suda [KI04/21](#), podnositeljka zahteva *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. aprila 2021. godine, stav 26; i [KI107/21](#), podnosilac zahteva *Ramiz Hoti*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. oktobra 2021. godine, stav 53).
41. U kontekstu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno u oceni da li je zahtev očigledno neosnovan po ustavnim osnovama, Sud će prvo podsetiti na suštinu slučaja koju sadrži ovaj zahtev i relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni, će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
42. Sud primećuje da je suština ovog slučaja povezana sa činjenicom da je podnosilac zahteva podneo zahtev za refundaciju PDV-a PAK-u na osnovu izveštaja o kontroli refundacije. PAK je kroz izveštaj ponovne kontrole utvrdila da je vrednost preostalog kreditiranja za period verifikacije za podnosioca zahteva bila 2.787.658,27 evra ((dva miliona sedamsto osamdeset sedam hiljada šest stotina pedeset osam evra i dvadeset sedam centi). Na osnovu toga, podnosilac zahteva je podneo PAK-u preko obrasca za deklarisanje PDV-a zahtev za refundaciju. Zatim je PAK donela odluku o obustavljanju administrativno-poreskog postupka, uz obrazloženje da su iste transakcije (isti računi) bile predmet istrage Osnovnog tužilaštva. Nakon ove odluke, podnosilac zahteva je privatnom izvršitelju podneo predlog za izvršenje, tražeći da mu, na osnovu izveštaja o ponovnoj kontroli PAK-a, poslednje

pomenuti isplati dug u iznosu od 2.787.658,27 evra (dva miliona sedamsto osamdeset sedam hiljada šest stotina pedeset osam evra i dvadeset sedam centi), sa zateznom godišnjom kamatom od 8% od roka od trideset (30) dana od podnošenja zahteva za refundiranje i troškove izvršenja. Privatni izvršitelj je izdao nalog za izvršenje kojim je naložio PAK-u da plati dug odmah po prijemu naloga. Zatim je PAK podnela prigovor Osnovnom sudu, koji je Privredni sud – Prvostepene komore prihvatio kao osnovan. Protiv ovog rešenja podnosilac zahteva je predao žalbu Privrednom sudu – Drugostepenim komorama, gde je poslednje pomenuti odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i potvrdio rešenje Privrednog suda – Prvostepene komore.

43. Podnosilac zahteva osporava gore navedene konstatacije Privrednog suda – Drugostepene komore i Privrednog suda- Prvostepene komore, navodom da mu je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje zajemčeno članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, kao rezultat neobrazloženosti sudske odluke.
44. Povodom navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, podnosilac zahteva navodi neobrazloženost sudske odluke, ističući da Privredni sud- Drugostepene komore nije uzeo za osnov argumente podnosioca zahteva u vezi sa razlozima zbog kojih treba ostaviti na snazi izvršni nalog kojim je priznato pravo na refundaciju sredstava od PAK-a.
45. S tim u vezi, Sud naglašava da na osnovu sudske prakse ESLJP-a koju je Sud usvojio, proizilazi, između ostalog, da (i) garancije sadržane u stavu 1., člana 6. EKLJP-a i članu 31. Ustava, uključuju obavezu sudova da podnesu obrazloženje za svoje odluke; (ii) obrazložena sudska odluka pokazuje strankama da je njihov slučaj zaista razmotren; (iii) niži sud ili državni organ moraju dati takve razloge i obrazloženja koja će omogućiti strankama da efektivno ostvare bilo koje postojeće pravo na žalbu; (iv) stav 1., člana 6. EKLJP-a i član 31. Ustava obavezuju sudove da daju razloge za svoje odluke, ali to ne znači da je za svaki argument potreban detaljan odgovor; i da (v) od prirode odluke koju donosi zavisi da li je sud dužan da je obrazloži, a o tome se može odlučiti samo u svetlu okolnosti slučaja o kojem je reč: potrebno je uzeti u obzir, između ostalog, različite vrste podnesaka koje stranka može podneti sudu, kao i razlike koje postoje između pravnih sistema država u odnosu na zakonske odredbe, običajna pravila, pravne stavove i iznošenje i sastavljanje presuda (za detaljniju razradu u vezi sa principima obrazložene sudske odluke, vidi slučajeve *Suominen protiv Finske*, br. 37801/97, presuda od 1. jula 2003. godine, stav 34; *Hirvisaari protiv Finske*, br. 49684/99, presuda od 25. decembra 2001. godine, stav 30; *Van de Hurk protiv Holandije*, br. 16034/90, presuda od 19. aprila 1994. godine, stav 61; *García Ruiz protiv Španije* br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 26; *Perez protiv Francuske*, br. 47287/99, presuda od 12. februara 2004. godine, stav 81; *Ruiz Toria protiv Španije*, br. 18390/91, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 29; kao i slučajeve *KI143/22*, podnosilac zahteva *Hidroenergji d.o.o.*, presuda od 15. decembra 2022. godine, stavovi 113-124; i *KI164/23*, *KI173/23*, *KI174/23*, *KI175/23*, *KI176/23* i *KI201/23*, podnosioci zahteva *Murat Sylja*, *Gentian Sylja*, *Shqipe Kelmendi*, *Rinor Sogojeva*, *Asdren Mustafaj*, i *Besnik Elshani*, gore citiran, stavovi 148-150).
46. U konkretnom slučaju, podnosilac zahteva navodi da Privredni sud-Drugostepene komore nije uzeo za osnov argumente koje je on izneo u vezi sa navodima da: (i) izvršni nalog treba ostaviti na snazi, iz razloga što je izveštaj o ponovnoj kontroli izvršni dokument; i (ii) Apelacioni sud je u sličnom slučaju odlučio drugačije.

47. U tom pravcu, u vezi sa navodom podnosioca zahteva u pogledu izvršnosti izveštaja o ponovnoj kontroli, Sud primećuje da je Privredni sud – Prvostepene komore, obrazložio poništenje izvršnog naloga na osnovu toga što izveštaj o ponovnoj kontroli od 12. marta 2021. godine nije predstavljao osnov za dozvoljavanje izvršenja, odnosno nije sadržao attribute odluke upravnog organa i klauzulu o izvršnosti, propisane članom 36. (Potvrda o izvršnosti) ZIP-a.
48. Takođe, Privredni sud – Drugostepene komore je ocenio da izveštaj o ponovnoj kontroli i izveštaj o kontroli ne predstavljaju osnov za dozvoljavanje izvršenja, ističući da: „*I ovaj sud ocenjuje da izveštaj o ponovnoj kontroli br. dosijea 15460 od 12.03.2021. godine i izveštaj o kontroli br. dosijea 15460, od 31.08.2020. godine ne predstavljaju osnov za dozvoljavanje izvršenja jer ne sadrže elemente odluke upravnog organa u smislu člana 23., stava 2. ZIP-a da bi bili podesni za izvršenje, ne sadrže strukturu i obavezne elemente propisane članom 47. Zakona 05/L-031 o opštoj administrativnoj proceduri i nisu u skladu sa članom 36. ZIP-a*“.
49. U vezi sa navodom da Privredni sud – Drugostepena komora nije uzeo kao osnov rešenje [AC.br.2381/19] Apelacionog suda, koje je priloženo kao dokaz, Sud primećuje da predmet koji je podneo podnosilac zahteva u prilog svojih navoda, sadrži različite činjenične i pravne okolnosti od konkretnih okolnosti u njegovom slučaju. U tom pogledu, Sud primećuje da je u slučaju na koji se poziva podnosilac zahteva, poverilac, predlogu za izvršenje priložio nekoliko dodatnih dokumenata, uključujući i obrazac za odobrenje zahteva.
50. Iz gore navedenog, Sud smatra da je se Privredni sud- Drugostepene komore, tretirao i odgovorio na suštinske navode podnosioca zahteva iznesene u žalbi i kao rezultat toga, Sud ocenjuje da obrazloženje Privrednog suda – Drugostepene komore ispunjava neophodne standarde ESLJP-a i Suda obrazložene sudske odluke, u skladu sa članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a.
51. Shodno tome, Sud konstatuje da navod podnosioca zahteva o povredi prava na obrazloženu sudsku odluku, zagarantovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a, spada u kategoriju „nepotkrijepljenih ili neobrazloženih” navoda i isti je očigledno neosnovan po ustavnim osnovama, kako je definisano u stavu (2) pravila 34. Poslovnika o radu.

Ocena prihvatljivosti u vezi sa odlukom PAK-a od 28. aprila 2021. godine o obustavi upravnoporeskog postupka

52. Sud podseća da podnosilac zahteva navodi da su odlukom PAK-a od 28. aprila 2021. godine o obustavi upravnoporeskog postupka, do okončanja krivičnog postupka, povređena njegova prava zagarantovana članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava, jer ne sadrži pravno uputstvo.
53. Sud ocenjuje da u okolnostima konkretnog slučaja, kao preliminarno pitanje, mora oceniti da li je podnosilac zahteva iscrpeo delotvorna pravna sredstva. U nastavku se Sud poziva na tačku (b) stava 1. pravila 34. Poslovnika o radu, kojim je propisano da:

„(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

(b) su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva utvrđena zakonom protiv osporenog akta“

54. Sud podseća da prema stavu 1., člana 47. (Individualni zahtevi) Zakona, svako lice ima pravo da traži pravnu zaštitu od Ustavnog suda u slučaju da smatra da su mu povređena prava i slobode zagarantovane Ustavom od strane bilo kog javnog organa. Prema stavu 2. istog člana, lice može podneti zahtev o kojem je reč tek nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom.
55. U prilog ovome, Sud prvo ističe da gore pomenuto pravilo, zasnovano na sudskoj praksi ESLJP-a i Suda, obavezuje poslednje pomenutog da oceni ispunjenost kriterijuma koji se odnose na iscrpljenost pravnih sredstava propisanih zakonom i da proglaši zahteve neprihvatljivim ako to nije slučaj. S tim u vezi, Sud naglašava da su uslovi za ocenu da li su ispunjene sve obaveze na iscrpljivanje svih „delotvornih pravnih sredstava“ dobro definisani u praksi ESLJP-a, u skladu sa kojom je prema članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, Sud dužan da tumači osnovna prava i slobode zajemčene Ustavom.
56. U ovom kontekstu, Sud podseća da praksa ESLJP-a i ovog Suda, u principu, prepoznaje tri kategorije predmeta u kojima se podneseni zahtev može proglašiti neprihvatljivim za razmatranje zbog neiscrpljenja pravnih sredstava propisanih zakonom, odnosno (i) „proceduralno neiscrpljenje“ (vidi, između ostalog, slučajeve Suda, [KI219/21](#), podnosilac zahteva *Isuf Ferati*, rešenje o neprihvatljivosti, od 19. jula 2022. godine, stavovi 26 i 28; i [KI193/20](#), podnosilac zahteva *Bujar Hoti*, rešenje o neprihvatljivosti, od 5. maja 2021. godine, st. 26-28, i slučajeve ESLJP-a *Civet protiv Francuske*, zahtev br.29340/95, presuda od 28. septembra 1999. godine, stav 41; *Demopoulos i drugi protiv Turske*; zahtevi br. 46113/99, 3843/02, 13751/02, 13466/03, 10200/04, 14163/04, 19993/04, 21819/04, odluka od 10. marta 2010. godine, stavovi 69. i 97; (ii) „supstancijalno neiscrpljenje“ (vidi, između ostalog, slučajeve Suda, [KI71/22](#), podnosilac zahteva *Muhamet Mehmeti*, rešenje o neprihvatljivosti, od 14. novembra 2023. godine; 53-57; [KI155/18](#), podnosilac zahteva *Benson Buza*, rešenje o neprihvatljivosti, od 25. septembra 2019. godine, stav 50; i slučajeve ESLJP-a, *Haxhia protiv Albanije*, zahtev br. 29861/03, presuda od 8. oktobra 2013. godine, stavovi 149. i 152.; *Castells protiv Španije*, zahtev br. 11798/85, presuda od 23. aprila 1992. godine, stav 32; *Ahmet Sadik protiv Grčke*, zahtev br. 18877/91, presuda od 15. novembra 1996- godine, stav 33; *Gäfgen protiv Nemačke*, zahtev br. 22978/05, presuda od 1. juna 2010. godine, stavovi 142, 144 i 146); i (iii) „prevremeni zahtev“ (vidi, između ostalog, slučajeve Suda, [KI09/19](#), podnosilac zahteva *Leutrim Hajdari*, rešenje o neprihvatljivosti, od 5. februara 2020. godine, stavovi 40-43; [KI179/20](#), podnosilac zahteva *Telekom Kosova AD*, rešenje o neprihvatljivosti, od 27. januara 2021. godine, stav 95; i [KI49/22](#), podnosilac zahteva *Zejnel Ninaj*, rešenje o neprihvatljivosti, od 30. avgusta 2023. godine, stav 59. i slučajeve ESLJP-a, *Bilsena Šahman protiv Bosne i Hercegovine*, zahtev br. 40110/16, odluka od 25. aprila 2017. godine i *Alenka Šaver protiv Slovenije*, zahtev br. 18105/13, odluka od 7. februara 2017. godine).
57. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da nedostatak pravnog uputstva u upravnom aktu ne onemogućava podnošenje žalbe protiv tog akta upravnom organu. S tim u vezi, Sud podseća na sadržaj člana 127., stava 3. (Rok za podnošenje žalbe) Zakona o opštem administrativnom postupku, koji propisuje:

“1. Žalba treba da se podnese u roku od trideset (30) dana od dana kada je stranka upoznata sa administrativnim aktom.

2. Treća strana koja nije učestvovala u administrativnom procesu i koja nije obavještena o aktu, može da podnese žalbu u roku od trideset (30) dana od dana kada je obavještena ili trebala da bude obavještena o postupku ali najkasnije šest (6) meseci od dana donošenja akta.

3. Ako je administrativni akt donet bez informacije ili sa nedovoljnim informacijama u vezi sa pravnim administrativnim sredstvima (pravne savete), predviđen rok iz stava 1. ovog člana je tri (3) meseca.

[...]"

58. Na osnovu gore navedenog, Sud naglašava da podnosilac zahteva nije podneo žalbu protiv odluke PAK-a o obustavi upravnog postupka, kako je definisano u stavu 3., člana 127. (Rok za podnošenje žalbe) Zakona o opštem administrativnom postupku, kada se upravni akt donosi informacije bez u vezi sa pravnim sredstvima. Shodno tome, Sud ocenjuje da je u konkretnom slučaju, na osnovu gorepomenute zakonske odredbe, podnosilac zahteva imao na raspolaganju pravno sredstvo, ali ga nije iskoristio za pobijanje odluke PAK-a.
59. Dalje, Sud primećuje da se u okolnostima konkretnog slučaja, pored mogućnosti osporavanja odluke o obustavi upravnog postupka u upravnom organu, primenjivi zakoni odnose i na druga pravna sredstva definisana Zakonom br. 03/L-202 o upravnim sporovima (u daljem tekstu: ZUS). Sud ističe da članovi 13. i 14. ZUS-a, koji se odnose na mogućnost pokretanja upravnog spora, propisuju da: (i) se upravni spor može pokrenuti samo protiv upravnog akta donetog u upravnom postupku na drugom stepenu; (ii) upravni spor se može pokrenuti i protiv upravnog akta prvog stepena, protiv kojeg u upravnom postupku nije dozvoljena žalba; i (iii) upravni spor se može pokrenuti čak i kada nadležni organ nije doneo relevantan upravni akt po zahtevu ili žalbi stranke, pod uslovima propisanim ovim zakonom.
60. Shodno tome, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije iskoristio pravo da podnese žalbu upravnim organima, a zatim i pravosudnim organima, odnosno da nije iscrpeo sva delotvorna pravna sredstva propisana zakonom. Takva okolnost kvalifikuje zahtev podnosioca zahteva kao zahtev prve kategorije, odnosno „*proceduralno neiscrpljenje*“, prema definicijama gore navedene sudske prakse Suda i ESLJP-a.
61. S tim u vezi, Sud podseća da pravilo o iscrpljivanju pravnih sredstava, prema stavu 7., člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članu 47. (Individualni zahtevi) Zakona i tački (b) stavu (1) pravila 34. (Kriterijumi prihvatljivosti) Poslovnika o radu, obavezuje sva fizička i pravna lica koja žele da iznesu svoj slučaj Sudu, da prvo iscrpe efikasna pravna sredstva koja su na raspolaganju protiv osporenog akta.
62. Kao zaključak, iz gore razrađenih razloga, Sud konstatuje da tužbeni navod podnosioca zahteva spada u kategoriju „*proceduralnog neiscrpljenja*“ pravnih sredstava propisanih zakonom, te se stoga tužbeni zahtev odbija u skladu sa članom 47. (Individualni zahtevi) Zakona i tačkom (b), stavom (1), pravila 34. (Kriterijumi prihvatljivosti) Poslovnika o radu.

Zaključak

63. Sud, uzevši u obzir sve razrade i kore navedene konstatacije, zaključuje da:
- navod podnosioca zahteva o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, kao rezultat neobrazloženosti sudske odluke, spada u kategoriju „nepotkrijepljenih i obrazloženih“ navoda i isti je očigledno neosnovan po ustavnim osnovama, kako je definisano u stavu (2) pravila 34. Poslovnika o radu.
 - navod podnosioca zahteva o povredi člana 32. Ustava, kao rezultat odsustva pravnog uputstva u odluci PAK-a od 28. aprila 2021. godine o obustavi upravnog postupka, je neprihvatljiv zbog neiscrpljenja pravnih sredstava, kao što je definisano u tački (b) stava (1) pravila 34. Poslovnika o radu.
64. Shodno tome, Sud konstatuje da se zahtev u celini mora proglašiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovanim po ustavnim osnovama, kako je definisano u tački (b), stava (1), kao i stavu 2., pravila 34. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilima 34 (1) (b) i (2) i 48 (1) (b) Poslovnika o radu, dana 26. novembra 2024. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje strankama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa stavom 4., člana 20. Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo, u skladu sa stavom 5 člana 20. Zakona;

Sudija izvestilac

Selvete Gërxhaliu-Krasniqi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani